

De Griekse briefkaarten type ‘Glorie’ uit 1945/47

Ter inleiding

Bij verzamelaars van postwaardestukken komen verschillende opvattingen voor hoe deze gebruikt te verzamelen. Met name verzamelaars van briefkaarten kennen ‘preciezen’ en ‘rekkelijken’. De eerste groep – een minderheid – verzamelt alleen briefkaarten gebruikt binnen de tariefperiode waarvoor ze zijn uitgegeven, dus zonder enige bijfrankering. De meeste verzamelaars van briefkaarten verzamelen echter ook briefkaarten met bijfrankering, vooral omdat zij vinden dat dit het verzamelgebied interessanter maakt. Voor bijfrankering van briefkaarten kunnen in het algemeen grofweg de volgende mogelijkheden worden onderscheiden:

- Briefkaarten voor lokaal gebruik bijgefrankeerd voor gebruik in het binnenland of naar het buitenland; binnenlandse briefkaarten bijgefrankeerd voor gebruik naar het buitenland.
- Tariefverhoging. Het kwam vaak voor dat de posterijen bij een tariefverhoging de prioriteit legden bij het tijdig beschikbaar zijn van de noodzakelijke postzegels, de bijbehorende postwaardestukken verschenen dan wat later (of soms helemaal niet). Als briefkaarten in het nieuwe tarief nog niet beschikbaar waren op de datum van ingang moesten de oude worden bijgefrankeerd. Soms waren postkantoren zelfs verplicht eerst de oude voorraden met bijfrankering uit te verkopen alvorens de nieuwe briefkaarten verstrekt mochten worden.
- Bijfrankering voor een bijzondere dienst, zoals aantekenen en expresseverzending, of verzending per luchtpost. In de meeste landen – en dat geldt ook voor Griekenland – zijn aangetekend of per expresse verzonden briefkaarten schaars tot zeldzaam. Bijfrankering voor verzending per luchtpost komt echter bij Griekse briefkaarten wel vaak voor, zowel in het binnenland als naar het buitenland. Dat zijn voor mij de interessantste bijfrankeringen, want de luchtposttarieven verschilden nogal door de jaren heen, en waren bovendien afhankelijk van de bestemming.

Zeker als je een verzameling briefkaarten tentoonstelt, geeft het tonen van bijfrankeringen meer afwisseling in een anders vaak saaie opzet. Bovendien kun je daarmee zowel in de breedte als de diepte gaan en tonen dat je (posthistorische) kennis hebt. Het is – bij vele tariefwijzigingen – dan zeker zinvol om bij de inleiding van de verzameling een tarieflijst op te nemen.

Ik heb ondermeer een verzameling briefkaarten Kroatië uit de periode 1941-1945. Als ik op een tentoonstelling alleen de briefkaarten zelf zou tonen (slechts tien hoofdnummers in de catalogus) kan ik met enige moeite één kader vullen. Door het laten zien van de mogelijkheden tot bijfrankering naar diverse buitenlandse bestemmingen (verschillen in tarieven voor briefkaarten en aanvullende diensten zoals aantekenen, expresse en luchtpost) en de progressie in waarde van de verplichte toeslagzegels (vooral bedoeld om de staatskas te vullen), kan ik zonder doublures vier kaders vullen.

Echter, juryleden blijven streng in dit opzicht: een inzending postwaardestukken mag niet ontaarden in een posthistorische collectie; de focus moet op de postwaardestukken blijven liggen (1, 2, 3). In de vermelde FIP Newsletters vindt u tevens enkele artikelen hoe u een inzending postwaardestukken wat dynamischer – dus attractiever voor de toeschouwer – kunt presenteren. Wat dit betreft heeft de FIP eieren voor zijn geld gekozen en is tegenwoordig qua presentatie veel meer toegestaan dan vroeger. Na deze wat algemene beschouwingen nu ter zake: de vijf Griekse briefkaarten type ‘Glorie’ uitgegeven in 1945/47, wat daaraan postaal voorafging en wat daarna gebeurde. Deze briefkaarten hebben een lange geschiedenis van bijfrankeringen.

Postale ontwikkelingen sinds eind 1944: ΑΡΑΧΜΑΙ ΝΕΑΙ

Vanaf begin 1944 was in Griekenland tijdens de bezetting een gierende inflatie ontstaan, wat zijn weerslag had op de posttarieven. Zo bedroeg het tarief voor een binnenlandse briefkaart na de bevrijding in oktober 1944 maar liefst 3.000.000 drachme!

Op 11 november 1944 vond in Griekenland een geldhervorming plaats, waarbij de nieuwe drachme gelijkgesteld werd aan 50 miljard oude drachme. Op dezelfde dag werden de posttarieven hersteld tot het niveau van voor de Duits/Italiaanse bezetting en verschenen drie postzegels uit de serie historische

afbeeldingen uit 1937 (50 lepta, 2 en 5 drachme) met de opdruk ΔΡΑΧΜΑΙ ΝΕΑΙ; in mei 1945 verscheen nog de 6 drachme met dezelfde opdruk.

Minder bekend is dat ook de 2 en 5 drachme briefkaarten uit de serie historische afbeeldingen uit 1939/1941 weer beschikbaar werden gesteld, eveneens per Ministerieel Besluit Nr. 161259 van 10 november 1944 (4) waarin diverse opdrukzegels werden aangekondigd. Merkwaardiger wijze werden deze briefkaarten niet voorzien van de opdruk ΔΡΑΧΜΑΙ ΝΕΑΙ (afb. 1-2).

Afb. 1. Vooroorlogse briefkaart van 5 drachme Michel P47 gebruikt van Athene 24.II.45 naar New York (V.S.). Briefkaarttarief buitenland 8 drachme van 01.02.1945 t/m 31.03.1945.

Hoewel links 'Par Avion' staat vermeld is deze briefkaart niet per luchtpost verzonden (waarschijnlijk was luchtpost pas vanaf augustus 1945 naar de V.S. mogelijk).

Afb. 2. Vooroorlogse briefkaart van 2 drachme Michel P48c gebruikt van Thessaloniki 6.IX.45 naar Manchester. (V.K.). Briefkaarttarief buitenland 15 drachme van 01.04.1945 t/m 15.09.1945. Bijfrankering combinatie opdrukzegels en gloriezegel.

De briefkaarten met groot zegelbeeld 'Glorie'

De opdrukzegels werden per 1 maart 1945 opgevolgd door de definitieve serie aangeduid als 'de glorie van Psara', naar het schilderij van Nikolaos Gyzis (5). Overigens dient dit schilderij qua titel niet verward te worden met zijn schilderij 'na de vernietiging van Psara', welk schilderij de ontsnapping met bootjes van de inwoners van het eiland Psara verbeeldt na een vernietigende aanval van Egyptische en Turkse troepen in juni/juli 1824 (zie verder de toegevoegde noot 11). Dit laatste schilderij toont enige gelijkenis met het beroemde schilderij 'het vlot van de Medusa' van de Franse schilder Théodore Géricault; googelt u maar eens naar beide schilderijen! N.B. Zie overigens het Naschrift.

Toch kan er tussen beide schilderijen van Gyzis een verband gelegd worden via het beroemde gedicht van de nationale dichter Dionysios Solomos, waarvan de eerste versregels in Nederlandse vertaling luiden 'Op het zwartgeblakerde Psara dwaalt alleen nog de Glorie rond'. Het gehele gedicht kan helaas alleen in de Engelse vertaling worden weergegeven:

Στων Ψαρών την ολόμαυρη ράχη,
Περπατώντας η δόξα μονάχη,
Μελετά τα λαμπρά παλλικάρια,
Και στην κόμη στεφάνι φορεί,
Γινωμένο απο λίγα χορτάρια,
Που είχαν μείνει στην έρημη γη.

On the all-black ridge of Psara,
Glory walks by herself taking in
the bright young men on the war field
the crown of her hair wound
from the last few grasses left
on the desolate earth.

Psara komt verder voor als de naam van een Grieks slagschip, afgebeeld op een postzegel van 4 drachme, uitgegeven in 1978 (Vlastos #1400).

Allereerst verschenen op 1 maart 1945 postzegels in het type ‘Glorie’ in de waarden 1 t/m 20 drachme (Vlastos #578/582), op 10 augustus 1945 gevolgd door de waarden 50, 100 en 200 drachme (Vlastos #583/585). Pas op 1 december 1945 verschenen twee briefkaarten met dezelfde zegelafbeelding in de waarden 10 drachme bruin voor het binnenland en 25 drachme blauw voor het buitenland, Michel P54 en P55 (6), Stratoudakis Δ62 en Δ63 (7). Merkwaardig is overigens dat in de Duitstalige filatelistische literatuur (Michel, Tiberius) het zegelbeeld niet wordt aangeduid met ‘die Glorie’ maar met ‘der Ruhm’. ‘Ruhm’ kan volgens mijn Van Dale Duits/Nederlandse woordenboek naast ‘roem’ weliswaar ook vertaald worden met ‘glorie’ maar ‘Ruhm’ betekent voor mij gevoelsmatig toch net iets anders.

Beide briefkaarten werden aangekondigd via Circulaire Nr. 202542 van 17 november 1945 (8); de waarden zijn conform de per 16 september 1945 verhoogde tarieven. Echter, aangezien per 21 november 1945 de briefkaarttarieven opnieuw waren verhoogd, namelijk tot 20 drachme (binnenland) en 35 drachme (buitenland), mochten volgens dezelfde circulaire beide briefkaarten alleen verkocht worden als ze door de postbeamten waren bijgefrankeerd. Het merkwaardige is dat ik – ondanks mijn zeer uitgebreide collectie Griekse briefkaarten – tot op heden geen tot 20 of 35 drachme bijgefrankeerde briefkaarten bezit. In mijn verzameling bevinden zich wel briefkaarten met bijfranking uit wat latere tariefperiodes (afb. 4-5).

Tarieven voor briefkaarten en aanvullende diensten (in drachme), 11.11.1944 t/m 15.09.1953.

Tarief per:	briefkaarten (enkel*)			aantekenrecht		expresserecht	
	lokaal	binnenland	buitenland	binnenland	buitenland	binnenland	buitenland
11.11.1944	1,50	2	5	4	8	5	15
01.02.1945	2	3	8	5	12	5	25
01.04.1945	5	7	15	10	25	15	50
16.09.1945	8	10	25	15	40	25	80
21.11.1945	10	20	35	25	60	50	120
16.01.1946	15	30	100	100	200	150	300
10.02.1946	50	100	200	200	400	300	500
10.06.1946	150	200	350	250	600	300	800
16.11.1947	200	300	600	700	1500	700	2000
20.08.1950	300	400	800	800	2000	1000	3000
17.04.1952	400	600	900	1200	2000	1000	3000
01.07.1953	↓	↓	1200	↓	3000	↓	4000
15.09.1953	500	700	↓	1500	↓	1200	↓

* Alleen de tarieven voor enkele briefkaarten zijn vermeld, want er bestaan ook aparte tarieven voor dubbele briefkaarten, maar die zijn na 1931 niet meer door de Griekse posterijen uitgegeven.

Bron: Tiberius, Band III, Gebührentabellen – Register.

Beide briefkaarten kunnen dus – omdat ze te laat aan de postloketten kwamen – niet voorkomen binnen het tarief waarvoor ze zijn uitgegeven en zijn alleen met bijfranking bekend. Maar er blijken twee uitzonderingen mogelijk, zoals bovenstaande tarieflijst laat zien.

- Het tarief voor een enkele briefkaart voor lokaal gebruik bedroeg 10 drachme van 21 november 1945 tot 16 januari 1946; de binnenlandse briefkaart van 10 drachme zou dus zonder bijfranking correct gebruikt in de periode 1 december 1945 t/m 15 januari 1946 kunnen voorkomen (afb. 3).

- Het tarief voor een enkele briefkaart in de rest van het binnenland gebruikt bedroeg 20 drachme van 21 november 1945 tot 16 januari 1946; de buitenlandse briefkaart van 25 drachme zou dus zonder bijfranking in de periode 1 december 1945 t/m 15 januari 1946 kunnen voorkomen. Weliswaar niet geheel correct gebruikt, want met 5 drachme overfranking.

Afb. 3. Het had zo mooi kunnen zijn, een op 3 december 1945 in Athene correct gefrankeerde lokaal gebruikte briefkaart Michel P45. Helaas heeft een verzamelaar er een filatelistisch maakwerkje van gemaakt, niet beseffend wat hij wel had moeten doen om een zeldzaamheid te creëren.

Afb. 4. Briefkaart Michel P54 gebruikt van Athene 17.X.46 naar Stockholm (Duitsland). Briefkaarttarief buitenland 350 drachme van 10.06.1946 t/m 15.11.1947.

Afb. 5. Briefkaart Michel P55 gebruikt van Athene 10.IX.46 naar Decatur (V.S.). Briefkaarttarief buitenland 350 drachme van 10.06.1946 t/m 15.11.1947.

Het is dus zaak bij deze briefkaarten de tarieflijsten nauwgezet te bestuderen, zeker omdat het vaak voorkomt dat bijfrankeringen zijn afgeweekt en dat is niet altijd duidelijk te zien, zeker bij slecht licht zoals op ruilbeurzen nogal eens voorkomt.

ΕΛΛΑΣ - GRECE

ΕΛΛΑΣ

ΕΛΛΑΣ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΤΑΧΥΡΟΜΙΚΟΝ
UNION POSTALE UNIVERSELLE
ΕΠΙΣΤΟΛΗΝ ΔΕΛΤΑ
CARTE POSTALE

Par Avion

Διεύθυνσις αποστολέως
Adresse de l'expéditeur

Διεύθυνσις παραλήπτου
Adresse du destinataire

Soula Jirouymidis
9001: Marina
Lappa Diamila
Issioudon 24
Athènes

Mademoiselle
Mitza Mitzielis
Eglise Maronite 1
Alexandrie
Egypte

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
100
ΕΛΛΑΣ

200

ΑΘΗΝΑΙ

ΕΠΙΣΤΟΛΙΚΟΝ
ΔΙΑ ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ

Διεύθυνις αποστολής

Διεύθυνις παραλήπτου

Κ. Καραβ. -
Αγγ. Καραβ. -
Α. Καραβ. -

Β' ΕΤΟ / ΕΞΗ / ΕΤΤ
9026 82 1/2

Παυλός Καραβ.

5

Afb. 8. Briefkaart Michel P57 gebruikt van Karvounades, Kythira 29.VII.51 naar Piraeus. Briefkaarttarief binnenland 400 drachme van 20.08.1950 t/m 16.04.1952.

Afb. 9. Briefkaart Michel P56 gebruikt van Athene 11.II.48 naar Solingen (Duitsland). Briefkaarttarief buitenland 600 drachme van 16.11.1947 t/m 19.08.1950.

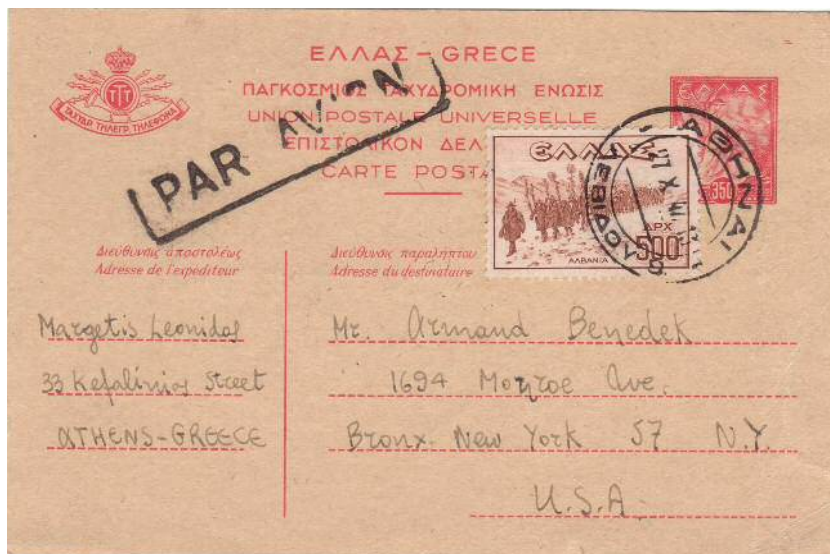
De drie briefkaarten met kleiner formaat zegelbeeld zijn zonder bijfrankering buitengewoon lastig te vinden omdat ze binnen het tarief gebruikt alleen van 1 april 1947 t/m 15 november 1947 kunnen voorkomen. Van de beide briefkaarten van 200 drachme bezit ik uitsluitend exemplaren die in latere tariefperiodes zijn gebruikt. Daarbij komt de bruine briefkaart nog het meest voor, vooral in het binnenland gebruikt met bijfrankering met 100, 200

of 400 drachme (afb. 7-8). Zowel in het binnenland als naar het buitenland gebruikt komt de blauwe 200 drachme briefkaart zelfs met bijfrankering slechts weinig voor (afb. 9).

Afb. 10. Briefkaart Michel P58 gebruikt van Athene 4.V.47 naar London (V.K.). Briefkaarttarief buitenland 350 drachme van 10.06.1946 t/m 15.11.1947.

De briefkaart 350 drachme rood (Michel P58) is gebruikt naar het buitenland zonder bijfrankering – ondanks de relatief lange gebruiksperiode van iets meer dan 7 maanden – naar mijn ervaring een rariteit (afb. 10), en zelfs met bijfrankering gebruikt naar het buitenland schaars (afb. 11-12).

Afb. 11. Briefkaart Michel P58 gebruikt van Athene 27.X.47 naar New York (V.S.). Briefkaarttarief buitenland 350 drachme van 10.06.1946 t/m 15.11.1947, luchtposttoeslag naar U.S.A. 500 drachme van ??.07.1947 t/m 15.11.1947.

Afb. 12. Briefkaart Michel P58 gebruikt van Athene 26.II.49 naar Jette (België). Briefkaarttarief buitenland 600 drachme van 16.11.1947 t/m 19.08.1950.

Tot besluit

Na een jarenlange forse inflatie vond in Griekenland in 1954 opnieuw een geldhervorming plaats, waarbij 1000 oude drachme gelijkgesteld werd aan 1 nieuwe drachme. Per Circulaire Nr. 79098 van 18 oktober 1955 (10) werden de briefkaarten van 10 en 20 drachme type 'Glorie' per 16 november 1955 buiten gebruik gesteld, waarbij de mogelijkheid werd geboden om nog voorhanden exemplaren tot 20 november 1955 in geldige postzegels om te wisselen. Uiteindelijk werden per Circulaire Nr. 313 van 4 januari 1958 diverse series nog geldige postzegels met waarde in oude drachme per 16 februari 1958 ongeldig verklaard.

Afb.13. Briefkaart Michel P57 gebruikt van Kyparissia 16.SEP.56 naar Patras. Briefkaarttarief binnenland 1,50 drachme van 01.08.1955 t/m 15.01.1959, voldaan met een combinatie van postwaarden in oude drachme (briefkaart 200 oude drachme = 20 nieuwe drachme) en in nieuwe drachme (1,30 drachme in postzegels).

Mengfrankeringen met 'oude' en 'nieuwe' drachme postwaarden blijven lange tijd mogelijk (afb. 13), totdat begin 1958 alle postzegels in

Gebruikt vind ik de briefkaarten type 'Glorie' buitengewoon interessant, gezien de vele tariefwijzigingen in de periode waarin ze beschikbaar waren. Zonder bijfranking vormen deze briefkaarten rariteiten dan wel zeldzaamheden. Ook met bijfranking zijn er voor de verzamelaars 'bijzonderheden' te ontdekken; zo heb ik tot dusver slechts één briefkaart uit de hier besproken briefkaarten-emissies aangetekend verzonden gezien (afb. 14) en tot dusver geen per expresse verzonden exemplaren.

PAR AVION
PER Vliegtuig

R KERRYRA
No 760

Monsieur André Laugeois?
Constructeur - rue Edouard Ier lot 46
Vaux-sous-Charmement
ROBERT VAN BELLINGHEN-PICART
 Consul de Belgique Corfou
(Lige) Belgique

Deze formulier/briefkaarten zullen niet gratis zijn verstrekt, maar tegen welke prijs is mij niet bekend. Overigens dient men te beseffen dat het

Mocht u een één- of tweekader inzending van deze briefkaarten overwegen, vergeet u dan niet enkele elementaire zaken te vermelden. Het verdient aanbeveling (onderdeel kennis) om bij een inzending postwaardestukken – naast eventueel informatie over de tarieven – tevens gegevens te vermelden over druk, drukkerij, oplagen en eventueel andere bijzonderheden (uiteraard voor zover bekend in de literatuur). Beter – voor de puntenwaardering – is natuurlijk informatie verkregen uit eigen research.

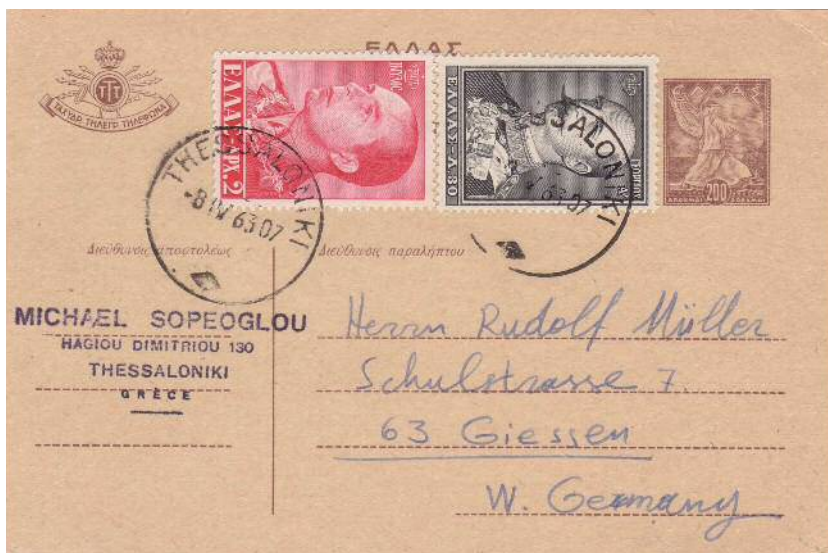

Afb. 15. Briefkaart Michel P55 gebruikt van Thessaloniki 24.III.59 naar Tschagguns, Voralberg (Oostenrijk). Briefkaarttarief buitenland 1,80 drachme van 01.04.1955 t/m 21.04.1959. Tarief geheel voldaan met postzegels in nieuwe drachme waardering. Ondanks aanduiding 'Par Aero' niet per luchtpost verzonden

Afb. 16. Briefkaart Michel P57 gebruikt van Thessaloniki 8.IV.63 naar Giessen (West-Duitsland). Briefkaarttarief buitenland 2,50 drachme van 22.04.1959 t/m 30.06.1971.

Tarief grotendeels voldaan (2,30 drachme) met twee zegels in nieuwe drachme waardering, maar de zegelindruk van de briefkaart (200 oude drachme) is zelfs nog in 1963 meegeteld als 20 lepta!

Als afwijkingen bij deze briefkaarten kunnen worden gemeld dat soms horizontale of verticale snijlijntjes zichtbaar zijn, ter aanduiding waar de briefkaarten uit het drukvel moesten worden gesneden.

Van briefkaart Michel P56 is een dubbeldruk bekend (afb. 17A en 17B).

Afb. 17A. Bovenste deel van briefkaart Michel P56 met volledige dubbeldruk van tekst, wapen, belijning en zegelbeeld (zie ook het snijlijntje rechtsboven).

Afb. 17B. Detail van dezelfde briefkaart (vergroting 180%), waarbij de dubbeldruk wat duidelijker te zien is.

Volgens Tiberius zijn de briefkaarten gedrukt in steendruk (lithografie), een voorloper van offsetdruk, maar hij noemt daarbij geen drukker. In het algemeen komt steendruk als drukprocedé bij briefkaarten relatief weinig voor.

De drukkerij van de ‘Glorie’ postzegels (volgens de Hellas-catalogus eveneens gedrukt in lithografie) was Aspioti ELKA; het ligt dan voor de hand dat deze ook de briefkaarten heeft gedrukt. Michel en Stratoudakis vermelden geen drukker in hun catalogi. Onder het zegelbeeld van de briefkaarten van 10 en 25 drachme staat echter vermeld: K.Π. KAPYΔΗΣ A.E. Dit blijkt na enig googelen een drukkerij te zijn, dus waarschijnlijk is K.P. Karydis de drukker van de eerste twee ‘Glorie’ briefkaarten. De drukker van de volgende drie ‘Glorie’ briefkaarten blijft voorlopig onbekend.

De oplagen waren als volgt (gedrukte aantallen):

Michel P54	Stratoudakis Δ62	10 drachme Glorie bruin (groot)	6.000.000
P55	Δ63	25 drachme Glorie blauw (groot)	4.000.000
P56	Δ64	200 drachme Glorie blauw (klein)	1.450.000
P57	Δ65	200 drachme Glorie bruin (klein)	3.000.000
P58	Δ66	350 drachme Glorie rood (klein)	1.000.000

Onbekend is hoeveel briefkaarten na de geldhervorming van 1954 zijn omgewisseld. Naar mijn ervaring zijn veel ongebruikte exemplaren in verzamelaarshanden terechtgekomen; de waarde ervan is derhalve beperkt.

N.B. Alle briefkaarten in dit artikel zijn – voor zover niet anders aangegeven - eigendom van de auteur en op 80% van de ware grootte afgebeeld.

Jan van den Berg.

Reacties naar de redactie van HERMES (frans.bruna@gmail.com) of rechtstreeks aan de schrijver: jan96jan@wxs.nl

Noten en geraadpleegde bronnen.

- (1) Lars Engelbracht, ‘Exhibiting and Judging Postal Stationery’, www.postalstationery.org/ppt/exhibitingjudging.ppt.
- (2) FIP Postal Stationery Commission Newsletter, January 2010, blz. 6: Lars Engelbrecht, ‘Treatment of Postal Stationery Exhibits – Part II’, <http://www.postalstationery.org/pdf/newsletterjan2010.pdf>.
- (3) FIP Postal Stationery Commission Newsletter, July 2010, blz. 12: Lars Engelbrecht, ‘Treatment – Part III’, <http://www.postalstationery.org/pdf/newsletterjuly2010.pdf>.
- (4) Griekenland – Postgeschiede 1821 - 2001, Petros Tiberius, Frankfurt 2002; Band I, blz. 413.
- (5) Nikolaos Gyzis (1 maart 1842 - 4 januari 1901) wordt beschouwd als een van de belangrijkste Griekse 19^e eeuwse schilders. Hij is afgebeeld op een postzegel van 4 drachme uit 1966 (Vlastos #965), terwijl een schilderij van hem is afgebeeld op een postzegel van 7 drachme uit 1977 (Vlastos #1365). Zie verder: http://en.wikipedia.org/wiki/Nikolaos_Gyzis.
- (6) Michel Ganzsachen-Katalog Europa West 2003/04, Schwaneberger Verlag GmbH, München, 2003.
- (7) Greece Postal Stationery, George D. Stratoudakis, Athens, 1985.
- (8) Griekenland – Postgeschiede 1821 – 2001, Petros Tiberius, Frankfurt 2002; Band I, blz. 430.
- (9) Griekenland – Postgeschiede 1821 – 2001, Petros Tiberius, Frankfurt 2002; Band I, blz. 453.
- (10) Griekenland – Postgeschiede 1821 – 2001, Petros Tiberius, Frankfurt 2002; Band I, blz. 487.

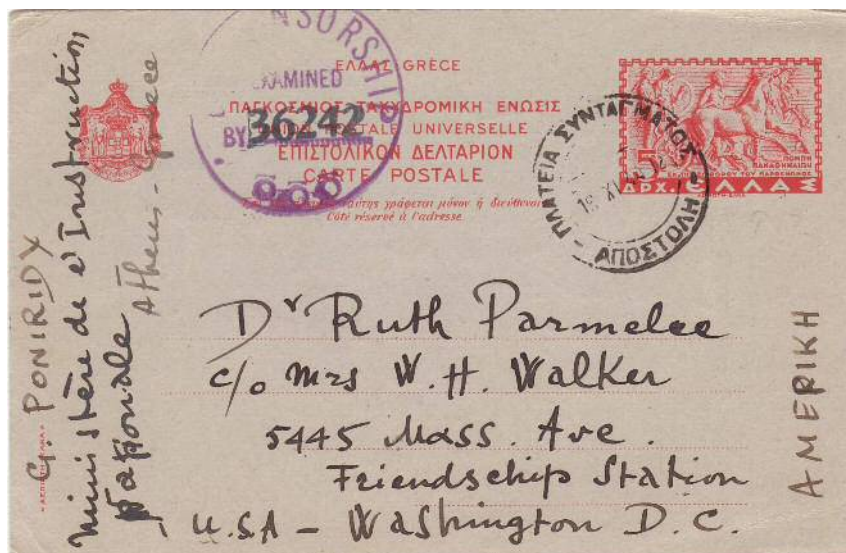
Naschrift

Dit artikel is oorspronkelijk in twee delen gepubliceerd, namelijk in Hermes 150 (april 2011) blz. 3 t/m 7 en in Hermes 151 (augustus 2011) blz. 7 t/m 12.

Omdat de ruimte voor afbeeldingen in een tijdschrift beperkt is, zijn destijds enkele afbeeldingen weggelaten; deze zijn in de huidige webversie wel opgenomen. Dit betreft zowel de genoemde postzegels als de vermelde schilderijen van Gyzis en Géricault (zie aan het eind van dit naschrift). Verder is afbeelding 17B toegevoegd ter verduidelijking.

Hierbij nog enkele aanvullingen. Een oplettende lezer meldde dat er bij de kaart van afbeelding 3 een postzegel was verwijderd. Er zitten geen gomresten op de kaart, dus de postzegel was alleen met een velrandje vastgemaakt. Na nameting van de tanding en vergelijking van de kleur van het papier ben ik tot de conclusie gekomen dat er vermoedelijk een gloriepostzegel van 10 drachme op die plek heeft gezeten. Maar het blijft jammer dat de briefkaart niet correct in het tarief is verzonden.

Zoals al eerder werd vermeld, werden na de geldhervorming van 11 november 1944 de 2 en 5 drachme briefkaarten uit de serie historische afbeeldingen uit 1939/1941 weer beschikbaar gesteld. Zonder bijfranking konden deze briefkaarten slechts circa 2½ maand worden gebruikt, namelijk van 11 november 1944 t/m 31 januari 1945. Het is dus zinvol deze niet-zeldzame briefkaarten te controleren op correct gebruik in deze korte na-oorlogse periode in het binnenland (2 drachme) of naar het buitenland (5 drachme), want dan zijn zij naar mijn mening veel schaarser (afb. 18).

Afb. 18. Vooroorlogse briefkaart van 5 drachme Michel P47 gebruikt van Athene 16.XI.44 naar Washington (V.S.). Briefkaarttarief buitenland 5 drachme van 11.11.1944 t/m 31.01.1945.

Naar mij is gebleken, zijn de briefkaarten van 10 drachme na buitengebruikstelling door de Griekse posteries niet alleen verkocht als formulier, maar ook intern opgebruikt als formulier (afb. 19).

Afb. 19. Briefkaart Michel P54 gebruikt als postaal formulier (op de achterzijde gedateerd Athene 16.VIII.57).

Het blijkt dat de briefkaart van 200 drachme nog geruime tijd na de geldhervorming is opgebruikt als briefkaart met een waarde van 20 lepta. Afb. 16 toonde al een dergelijk voorbeeld (8 april 1963). De laatste datum die ik heb gezien is momenteel 10 juli 1968 (afb. 20), maar niet uitgesloten kan worden dat nog latere data zullen worden gevonden.

Afb. 20. Briefkaart Michel P57 gebruikt van Athene 10 juli 1968 (schrijfdatum op achterzijde) naar Belgrado, Joegoslavië. Briefkaarttarief buitenland 2,50 drachme van 22.04.1959 t/m 30.06.1971. Echter, voor Joegoslavië en Turkije gold in deze periode een bijzonder, verlaagd briefkaarttarief van 2,00 drachme. De luchtposttoeslag van 0,10 drachme naar Joegoslavië is niet geplakt, dus de briefkaart is waarschijnlijk – ondanks het luchtpoststrookje – niet per luchtpost verzonden.

Collectie Marco van de Mortel.

Verder nog een melding van een late datum, namelijk van de briefkaart 200 drachme blauw (afb. 21), gestempeld 13 II 68. Aangezien de blauwe briefkaarten in mengfrankering aanzienlijk minder vaak voorkomen dan de bruine wil ik er apart melding van maken. Overigens bedraagt de frankering in totaal 3,00 drachme, terwijl het m.i. toch 2,50 drachme had moeten zijn. Dit tarief is alleen te verklaren door aan te nemen dat de luchtposttoeslag – in tegenstelling tot de vorige briefkaart – wel is betaald; deze bedroeg toen 0,50 drachme naar West-Duitsland.

Afb. 21. Briefkaart Michel P56 gebruikt van Athene naar Bad Ems, West-Duitsland (schrijfdatum op achterzijde 12.2.1968). Briefkaarttarief buitenland 2,50 drachme van 22.04.1959 t/m 30.06.1971.

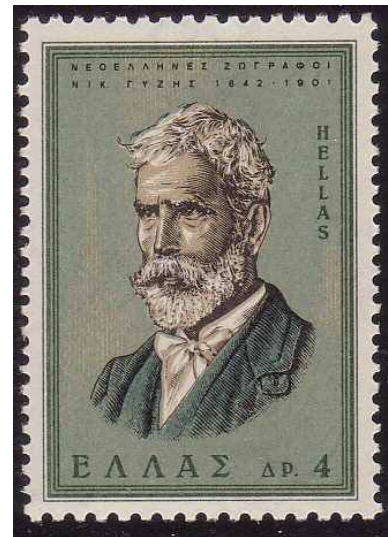

N.B. Alle postzegels hierna zijn op 180% van de ware grootte afgebeeld.

Links, Vlastos #1400. Uit de serie Griekse Marine: Slagschip Psara (Θωρηκτό Ψαρά), uitgegeven in 1978.

Rechts, Vlastos #965. Uit de serie moderne Griekse schilders: Nik. Gyzis (Νικ. Γύζης), uitgegeven in 1966.

Vlastos # 1364. Uit de serie Griekse schilders, beeldhouwers en graveurs: Schilderij 'de verloving' (Τ' αρραβωνιάσματα), uitgegeven in 1977.

Afbeelding links: Schilderij 'de glorie van Psara' (circa 1898), Nikolaos Gyzis.

Afbeelding rechts: Schilderij 'Na de vernietiging van Psara' (1896), Nikolaos Gyzis.

Th. Géricault: Schilderij 'het vlot van de Medusa' (*Le radeau de la Méduse*, 1819) .

- (11) The Turkish armada dropped anchor at the shallow bay of Kanalos on the island's northwest side on the afternoon of the same day it sailed. Despite strong naval bombardment, the Turks were unable to land their troops. The next day, despite an intensification of the bombardment, the Turks were still unable to gain a foothold. However, naval scouts found they could disembark at the place called Cavo Markaki. There they disembarked and proceeded to destroy the positions of the defenders piecemeal. Very quickly they subdued the defenders throughout the island and began the systematic roundup and slaughter of the inhabitants. The scenes that followed were unimaginable. The streets were strewn with the corpses of old men, women and children. Some tried to reach the ships and replace the rudders. Few managed as Hosref's fleet had surrounded the island. The only resistance remaining by the end of June 21 was the small fort of Palaiokastros on the hill called Mavri Rahi (Black Ridge) that dominates the island's capital. Around 500 fighters and civilians defended the fort against around 6,000 Turkish troops. When the Turks broke through the defences, Antonios Vratsanos blew up the powder magazine killing the defenders and the assaulting Turks. The destruction of the island was tremendous. Of the 30,000 inhabitants, 18,000 were massacred or sold as slaves. (*Samenvatting van een artikel in Athens News van 22 juni 2007*).